

19.3.2002

2387/4/01

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Tarkastaja Kristian Holman

RIKOSASIASSA ANNETUN HAASTEEN TIEDOKSIANTO

1

KANTELU

A arvostelee 27.9.2001 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelukirjoituksessa Närpiön kihlakunnan poliisilaitoksen komisario B:n menettelyä rikosasiassa annetun haasteen tiedoksiantoa koskevassa asiassa.

A kertoo, että poliisi oli murtautunut sorkkaraudalla hänen asuntoonsa ja komisario B oli uhannut viedä A:n poliisilaitokselle "kahtena kappaleena", mikäli hän tekisi vastarintaa poliisille. A tulkitsee B:n käyttämän sanavalinnan häneen kohdistuneeksi tappouhkaukseksi. A pyytää oikeusasiamiestä tutkimaan B:n menettelyn asianmukaisuuden.

2

SELVITYS

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian työjärjestykseen perustuvan asiajaon mukaan asianne kuuluu apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautiolle.

Närpiön kihlakunnan poliisilaitoksen poliisipäällikkö --- sekä komisario B toimittivat pyynnöstäni tänne selvitykset sekä lausunnon asiassa. Ne ovat kantelupäätöksen liitteenä.

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumat

Komisario B kertoo antamassaan selvityksessä lähteneensä 27.9.2001 henkilökohtaisesti tavoittamaan A:ta kuulustelua sekä haasteen tiedoksiantoa varten apunaan ylikonstaapeli C sekä myöhemmin kutsuttuina järjestyspoliisin partio D ja ---.

Kauhajoen käräjäoikeus oli esittänyt Närpiön kihlakunnan poliisilaitokselle virka-apupyynnön antaa A:lle haaste rikosasiassa 3.10.1999 pidettävään pääkäsittelyyn.

A oli lisäksi tarkoitus noutaa kuulusteluun koskien 20.9.2001 tapahtunutta epäiltyä liikenneturvallisuuden vaarantamista (nopeusrajoituksen rikkominen).

Tapahtumapaikalla B oli tehnyt johtopäätöksen, että A piileskelee sisällä asunnossaan. C oli murtautunut B:n määräyksestä A:n tontille johtavan portin riippulukon, jotta poliisit pääsivät A:n asunnon

ulko-ovelle.

B kertoo kehottaneensa huutamalla ja ovea hakkaamalla A:ta avaamaan asuntonsa oven. Koska A ei ollut millään tavoin reagoinut poliisin antamaan käskyihin, B oli käskenyt vanhempaa konstaapeli D:tä avaamaan A:n oven väkisin sorkkaraudalla. D:n väännettyä jonkin aikaa ovea sorkkaraudalla A oli itse avannut oven.

Tällöin B oli ilmoittanut A:lle, että hänen olisi lähdettävä poliisin mukaan haasteen tiedoksiantoa varten. A:n kieltäytyttyä lähtemään poliisin mukaan B kertoo sanoneensa A:lle: "*Nyt sinä --- lähdet mukaamme yhtenä tai kahtena kappaleena*". Tämän jälkeen A oli lähtenyt vapaaehtoisesti poliisien mukaan poliisilaitokselle, jossa hänelle oli annettu tiedoksi Kauhajoen käräjäoikeuden haaste rikosasiassa sekä rangaistusvaatimus liikenne rikkomuksesta.

Poliisilaitos oli kustantanut A:lle uuden lukon rikkoutuneen tilalle.

3.2

Oikeusohjeet

Poliisilain 1 luvun 2 §:n mukaan poliisin toimenpiteet on suoritettava aiheuttamatta suurempaa vahinkoa tai haittaa kun on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi. Toimenpiteiden on oltava perusteltuja suhteessa tehtävän tärkeyteen ja kiireellisyyteen sekä tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttaviin seikkoihin. Lain 3 §:n mukaan poliisin tehtävät on hoidettava mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Esitutkintalain 8 §:n mukaan kenenkään oikeuksiin ei saa puuttua enempää kuin on välttämätöntä esitutkinnan tarkoituksen saavuttamiseksi.

Poliisilain 13 §:n mukaan poliisimiehellä on oikeus päällystään kuuluvan poliisimiehen määräyksestä toimittaa kuulusteluun noudettavan henkilön tavoittamiseksi etsintä hänen luonaan taikka muussa rakennuksessa, huoneessa tai kulkuneuvossa, jossa erittäin painavin perustein hänen voidaan olettaa oleskelevan.

Esitutkintalain 18 §:n mukaan esitutkintaan kutsuttu voidaan noutaa esitutkintaan, jos hän jättää ilman hyväksyttävää syytä noudattamatta kutsun saapua esitutkintaan. Epäilty voidaan kutsuttakin noutaa esitutkintaan, jos rikoksesta saattaa seurata vankeutta ja on todennäköistä, ettei hän noudata kutsua tai että hän kutsun saatuaan ryhtyy pakenemalla, todisteita hävittämällä tai muulla tavalla vaikeuttamaan esitutkintaa. Liikenneturvallisuuden vaarantamisesta voidaan tuomita vankeusrangaistus.

Pakkokeinolain 5 luvun 1 §:n mukaan kiinni otettavan, pidätettävän tai vangittavan, tuomioistuimen tuottavan taikka sinne rikosasiassa haastettavan vastaajan taikka henkilökatsastukseen toimitettavan tavoittamiseksi saadaan toimittaa kotietsintä hänen luonaan tai muussakin lain 1 momentissa tarkoitettussa paikassa, jossa erittäin painavin perusteluin hänen voidaan olettaa olevan.

Poliisiasetuksen 13 §:n 2 momentin mukaan poliisimiehen on virassa ja yksityiselämässään käytävä siten, ettei poliisin arvo siitä kärsi.

3.3

Kannanotto

A ollut epäiltynä 20.9.2001 tapahtuneesta liikenneturvallisuuden vaarantamisesta. Teon selvittämiseksi A on 27.9.2001 noudettu kuulusteluun, jonka yhteydessä poliisi on antanut hänelle tiedoksi rangaistusvaatimuksen liikenne rikkomuksesta sekä käräjäoikeuden haasteen rikosasiassa.

Käytettävissäni olevan aineiston perusteella katson, että poliisilla on ollut todennäköisiä syitä epäillä, että A ei olisi noudattanut annettua kutsua saapua esitutkintaan, minkä vuoksi hänet on voitu noutaa kuulusteluun kutsutta.

Totean kuitenkin, että asia on jossakin määrin tulkinnanvarainen ja siinä olisi voinut menetellä toisinkin huomioiden erityisesti esitutkintalain 8 §:n ilmaisema vähimmän haitan periaate sekä tutkittavana olleen rikoksen luonne. Rikos, josta A:ta alunperin epäiltiin (liikenneturvallisuuden vaarantaminen), katsottiin tutkinnan myöhemmässä vaiheessa tekotavaltaan lievemmäksi (liikenne rikkomus), millä osaltaan on vaikutus kutsutta tapahtuvan noudon perusteiden olemassaoloon. Kun kyseinen rikos jo etukäteen arvioiden on ollut suhteellisen lievä, olisi omasta mielestäni ollut parempi menetellä niin, että rikoksen vakavuutta olisi selvitetty mahdollisimman paljon ennen A:n noutamista ja hänelle olisi annettu rangaistusvaatimus sekä käräjäoikeuden haaste tiedoksi hänen asunnolleen.

Poliisimies voi tehtäviä suorittaessaan tilanteesta riippuen joskus joutua esiintymään hyvin määrätietoisesti ja tiukastikin. Komisario B:n käyttämää sanavalintaa "yhtenä tai kahtena kappaleena" ei tilanteesta kokonaisuudessaan saadut tiedot huomioon ottaen mielestäni voida tulkita A:han kohdistuneeksi tappouhkaukseksi vaan enemmänkin ilmaisuksi poliisin määrätietoisuudesta suorittaa kyseessä olevat tehtävät. B:n sanavalintaa voidaan kuitenkin arvostella tyyliään epäasialliseksi. Mielestäni kyse on ollut kuitenkin harkitsemattomuudesta, johon ovat osaltaan vaikuttaneet vallinneet olosuhteet.

Mitä tulee poliisin toimenpiteiden yhteydessä vaurioituneeseen omaisuuteen, totean että lukko on uusittu poliisilaitoksen kustannuksella. Siten asia on tältä osin mielestäni loppuun käsitelty.

3.4

Toimenpiteet

Saatan edellä mainitun käsitykseni noudon vaihtoehtoista sekä komisario B:n kielenkäytön epäasiallisuudesta hänen tietoonsa. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Lisäksi lähetän jäljennöksen päätöksestäni tiedoksi myös Närpiön kihlakunnan poliisilaitoksen poliisipäällikölle.

Kantelukirjoituksen liitteet palautetaan oheisena.